

Aktuárské vědy

Literatura

Aktuárské vědy, Vol. 5 (1935), No. 4, 184–187

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/144640>

Terms of use:

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

Putting $r = 1$ in (2) we have

$$\lambda_1 = h.$$

Then we find by help of (3)

$$\lambda_2 = h(1 + d)$$

$$\lambda_3 = h(1 + d)(1 + 2d)$$

$$\lambda_4 = h(1 + d)(1 + 6d + 6d^2).$$

$$\vdots \quad \quad \quad \vdots$$

LITERATURA.

Sociální revue má v čísle 10. resp. 11. současného ročníku v stati značky „jh“ „Zaměstnanost v srpnu (resp. v září) 1935“ důležitá statistická data, důležitá proto, že mnohá jsou dnes měrnými čísly zaměstnanosti. Zejména z materiálu, který ministerstvo sociální péče každý měsíc vyžaduje od nositelů nemocenského pojištění je tu uveden počet všech aktivních pojištěnců pojištěných u nás pro případ nemoci. Některé údaje této jistě velmi pohotové statistiky jsou uvedeny v tabulce:

Počet osob pojištěných u	březen	červen	září
I. nemocenských pojišťoven podléhajících doзору Ú. S. P.			
1. dělníci	1,644.633	2,014.188	2,023.667
2. úředníci a zřizenci	171.168	171.929	169.106
celkem I.	1,815.801	2,186.117	2,192.773
II. úřednických nemocenských pojišťoven	209.677	212.173	217.390
III. revírních brat. pokladen	102.299	102.207	103.072
celkem I.—III.	2,127.777	2,500.497	2,513.235
IV. nemocenských pojišťoven a fondů st. podniků*)	189.686	198.600	206.074
V. Léčebného fondu veřejných zam. a Kněžské nem. pokl.	210.137	212.230	212.395
celkem IV. a V.	399.823	410.830	418.469
celkem I.—V.	2,527.600	2,911.327	2,931.704

*) Nemocenská pokladna čl. státních drah, Léčebný fond poštovních zaměstnanců, nemocenské pojišťovny v tabákových továrnách a nemocenský fond st. lesů a statků.

K tomu je třeba připomenout, že počet osob sub. I.--III. jest počet průměrný, kdežto počet pojištěnců Léčebného fondu veřejných zaměstnanců, Léčebného fondu poštovních zaměstnanců a počet pojištěnců Kněžské nemocenské pokladny jsou jistými měsíčními okamžitými stavý. Ty však vzhledem k povaze zaměstnání neliší se značně od průměru.

Ta okolnost, že se podařilo oddělití počet důchodců nemocensky pojištěných u léčebných fondů od všech jejich pojištěnců, bude mít také příznivý vliv na vývoj nemocenských statistik i na závěry, které lze z nich vyvozovati na př. o nezaměstnanosti. Sociální revue, podle poznámky k uvedenému článku v čísle 10, bude přinášeti nadále pravidelné zprávy a grafická znázornění jak o okamžitých tak o některých průměrných stavech osob nemocensky pojištěných.

Dr. R. Pollak.

Statistická ročenka republiky československé na rok 1936 vychází s obvyklým bohatým obsahem a ve vzorném uspořádání. Jestliže se tu zmíním jen o statistikách týkajících se pojištění zejména veřejného a sociálního, pak to jest proto, že tyto statistiky spadají bezprostředně do oboru naší činnosti. Jinak ovšem i mnohé jiné tu uvedené statistiky zaslouží si pozornosti pojistného matematika.

O hospodářských poměrech soukromých pojišťoven jsou uveřejňovány údaje ve „Zprávách S. Ú. S.“; o datech do roku 1933 bylo pojednáno v druhém čísle na tomto místě Dr. A. Zelenkou a o nových číslech tu bude také podána zpráva.

Statistiky veřejného a sociálního pojištění jsou v ročenke na rok 1936 rozděleny na dvě části: 1. na část finanční o účetních číslech nositelů pojištění. 2. na část dávkovou spojenou s údaji o počtu pojištěnců. V obou částech jsou tu uvedena data za rok 1932, 1933 a 1934, kdežto ve statistické ročenke na rok 1935 byla uvedena data za léta 1930--1932.

Vybudovat periodickou statistiku sociálního pojištění, zejména pak o dávkové činnosti všech nositelů pojištění, není zajisté úkol lehký také proto, že dodatečné změny za léta minulá absolutní čísla stále mění. Tyto změny jsou ovšem tím větší čím jest statistika pohotovější. To jest příčinou i toho, že některá data za rok 1932 uvedená v ročenke na rok 1935 nesouhlasí s daty za týž rok v ročenke na rok 1936. V budoucnu bude snad možno změny týkající se let minulých uvéstí číselně a odděleně a také pamatovati na změny plynoucí z nových či ze změněných zákonných ustanovení. Na uvedené rozdíly jest ovšem v ročenke namnoze upozorněno a tak lze říci, uvážíme-li že ročenka má za úkol předložiti data a odkázati na prameny, kde lze teprve zjistiti způsob statistického postupu, že Státní úřad statistický tu sestavil statistiky sociálního a veřejného pojištění velmi úspěšně. Na uveřejnění těchto statistik v rámci ročenky jest nutno však pohlížeti také s jiné stránky, totiž, že svědčí o postupující spolupráci S. Ú. S. s nositeli sociálního pojištění.

Data o Všeobecném pensijním ústavu jsou tu ve srovnání s ročenkou na rok 1935 rozvedena potud, že je zvlášť vedeno pojištění povinné, připojištění a pojištění novinářů. Z toho a také z té okolnosti, že i dávková statistika tu je poněkud rozšířena (počet případů výbavného a pod.) lze soudit, že i v budoucích publikacích Státního úřadu statistického bude statistikám sociálního pojištění věnováno vždy více místa. Lze totiž předpokládati, že i mnohé další statistiky (na př. o individuálních výších důchodů) by zajímaly široký okruh těch, kterým se dostane ročenka do rukou.

Rozebírat jednotlivé výsledky statistické tu nebudu již proto, že ročenka jest jen dílem pramenným. Ze shrnutého tu materiálu uvedu však některá data o jmění, přijatých premiích a vydáních na dávkách

V tisících Kč

	Jméni k 31. 12. 1934	Přijaté pojistné a příspěvky řázu pojistného ³⁾				Vydání na dávkách povinných i dobrovolných			
		1932	1933	1934		1932	1933	1934	
Ústřední sociální pojišťovna.....	4.988.149	508.305	445.664	429.944	100.395	155.909	232.164		
Všeobecný pensijní ústav celkem	3.992.940	508.042	476.642	460.213	357.837	409.105	450.645		
a) pojištění povinné.....		491.700	465.558	451.846	348.883	395.482	435.624		
b) připojištění.....		12.143	6.960	4.357	6.508	10.735	11.628		
c) pojištění novinařů.....		4.199	4.124	4.010	2.446	2.888	3.393		
Náhradní ústavy pensijního po- jištění ¹⁾	2.426.044	178.751	167.419	178.349	176.508	201.220	216.945		
Pensijní ústavy a fondy soukro- mých drah.....	307.868	39.138	20.162	27.521	14.002	17.658	21.215		
Invalidiní a starobní a provisiní fond zam. čl. počt.....	29.607	5.199	5.541	9.094	2.034	2.311	3.309		
Invalidiní a starobní fond st. leští a statků.....	35.379	3.810	3.667	3.338	664	1.201	1.936		
Ústřední bratrská pokladna.....	²⁾ 323.912	113.178	103.836	99.097	181.403	190.222	199.545		
Celkem.....	11.456.075	1.356.423	1.222.931	1.207.556	832.843	977.626	1.125.759		

1) Bez Pensijního ústavu průmyslových úředníků v Brně, Pensijního ústavu fy „Tetra“ a Pensijního ústavu úředníků velkost. Rosického-veverského. 2) Schodek. 3) V tom samiční příspěvky zaměstnavatelů u náhradních pensijních ústavů a u pensijních ústavů a fondů soukromých drah.

nositelů pojištění invalidního a starobního a provisičního, případně náhradních fondů, abych ukázal jak jsou mohutnými zdroji kapitálového trhu a národního důchodu.

Data o invalidním a starobním a pensijním fondu Č. S. D. nejsou v ročence uvedena proto, jak tam jest poznamenáno, že tu jde o státní zaopatření. To však by nemohlo býti překážkou tomu, aby aspoň údaje o výši dávek, o výši přijatého pojistného a o počtu pojištěnců tu nebyly uveřejněny tím spíše, že v ročence na rok 1935 byly všechny tyto údaje, ba i aktiva a pasiva, za rok 1930—1932 uvedeny.

Dr. R. Pollak.

ZPRÁVY.

Prof. Dr. Alf Guldberg zemřel. Je tomu několik měsíců, co jsme měli příležitost uvítati v Praze prof. Guldberga a jistě všichni, kdo jsme slyšeli jeho zajímavé přednášky, vzpomínáme na milý dojem, který u nás vzbudil svou svěžestí, čilostí a chutí k práci. Jsme jistě překvapeni zprávou o jeho smrti. Bylo mu právě 70 let. Byl profesorem matematiky na universitě v Oslo, ale měl vedle matematické teorie živý zájem i o aktuárské vědy. Byl také členem ředitelství pojišťovny „De Norske Live“ a členem dozorčího úřadu nad soukromým pojištěním. Jeho literární činnost vykazuje kromě norských učebnic více jak 100 prací z nejrůznějších oborů matematiky, zejména také z oboru počtu pravděpodobnosti a matematické statistiky. Velmi známé jsou jeho práce na poli diferenčních rovnic, základní význam tu má zejména učebnice „Lehrbuch der Differenzengleichungen“, kterou vydal společně s Wallenbergem. O významu těchto rovnic v matematické statistice, pojednávaly také jeho přednášky v Praze.

V. H.

Program XI. mezinárodního kongresu aktuárského v Paříži roku 1937.

1. Statistické a technické prozkoumání leteckého rizika jak pro pojištění osob tak pro pojištění věcí.

Při studiu tohoto předmětu po stránce statistické a technické bylo by účelno zabývat se rizikem „úrazovým“ a také rizikem leteckým, jakožto doplňkem obvyklého životního pojištění, a to pro letecký personál, pro vzdušnou turistiku a pro cestující na pravidelných leteckých linkách. Bylo by třeba uvážiti též riziko pro přístroje, zboží a dopravované hodnoty, jakož i kumulaci těchto nebezpečí následkem neštěstí.

2. Měnlivost úrokové míry a její vliv na životní pojišťovny soukromé i veřejné.

Jde o prostudování vlivu, jež mohou změny úrokové míry vykonávat na tarify, premiové rezervy a povšechně na správu záruk, jež soukromé či veřejné pojišťovny zřizují za účelem krytí svých závazků vůči pojistníkům. Jde dále o zkoumání prostředků směřujících k obraně před účinky těchto změn, pokud by měly za následek oslabení zmíněných záruk.

Zejména by bylo účelné zabývat se snížením úrokové míry, jež může nastati zákonnou cestou (nucenou konversí půjček státních nebo státem zaručených — celkovým snížením všech výnosů atd. . .).

3. Zajištění v pojištění životním a v pojištění požárním, úrazovém a různýh rizik.